

חילונית מדי. הוא עבר לתנועת הנוער הדתית, בני-עקיבא.

הלא-יצלח המונמנטלי

העובדה הבולטת ביותר בכינוגרפיה של אדולף היטלר הצעיר היא אי-הצלחה. הוא לא הצליח להגשים את מאווי, לא השתלב בחיים הנורמליים.

היטלר לא גמר את בית-הספר התיכון, הוא חלם להיות צייר גדול. אולם כאשר ביקש להתקבל לאקדמיה לאמנות, נמצא שאין לו כישרון, והוא נרחה. מכיוון שלא סיים את חוקלימודיו בגימנסיה, גם לא יכול היה להתקבל לבית-הספר לאדריכלות, כפי שרצה.

הוא הסתובב באפס-מעשה, לן בבתי-מחוי, התמלא בשינאה ליהודים, שהיו אשמים, לדעתו, לכישלונותיו. הוא עבר ממולדתו האוסטרית לגרמניה הסמוכה, כדי לחפש את מזלו שם. אך גם שם לא הצליח. לבסוף הושיעה אותו מילחמת-העולם הראשונה, הוא התגייס לשימחה ובהתלהבות לצבא הגרמני, שגאל אותו מצרותיו. מאיר כהנא הצעיר למד כישיונה ובערבים ביקר בקולג', בניגוד לחבריו בבית-הספר ובכני-עקיבא, שעלו להתלהבות לישראל החדשה, ערב הקמתה או מייד אחריה, הוא נשאר בארצות-הברית. הוא ביקש הסמכה כעורך-דין, אך נכשל בכחנינות. הוא הוסמך כרב, אך לא הצליח להחזיק מעמד בשום קהילה. הוא קיבל עבודה בקהילת הווארד ביץ' ברובע קווינס בניו-יורק, אך נפלט במהרה. הוא נכשל.

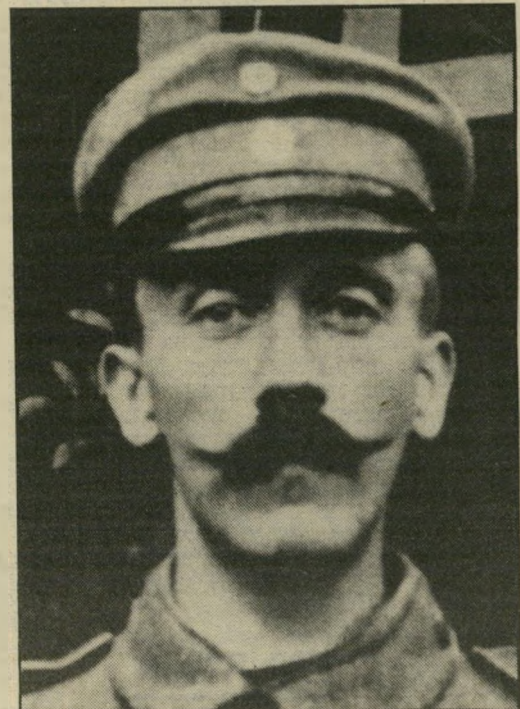
גם כשנשא אשה ב-1955 לא הקים בית בישראל — למרות שאחיו, נחמן, הסיק מסקנות מהשקפת-עולמו ועלה ארצה.

ארבעת ילדיו של כהנא — שני בנים ושתי בנות — נולדו באמריקה.

הביקור הרציני הראשון של מאיר כהנא בישראל היה ב-1963 — כשכבר היה בן 31. ביקור זה נשא אופי של מסע-ציור. הוא חיפש קאריירה אחרי ששהה כמה חודשים בכפר-הרוא"ה.

ערב צאתו סיפר לקרוביו שתוך שנה יהיה שר בממשלת ישראל.

לאמו דיווח מהארץ בגאווה שהתקבל לשיחה אצל שני הרבנים הראשיים — והוסיף, שמעולם לא זכה רב אמריקאי כה צעיר לכבוד כה רב. הוא גם סיפר על מישרה בכירה שהוצעה לו.

טוראיראשון היטלר (1915): לפחות זה

כניכול. באוניברסיטת בראיילן, כראש המחלקה ליחסים בינ-לאומיים.

אולם כהנא לא הפך לשר, לא קיבל מישרה אקדמית והרבנים הראשיים לא הציעו להרפתקן הצעיר מישרה וזהרת.

מאוהב ומתוסכל חזר לארצות-הברית. מסעי הציור נכשלו.

עד כאן מראה הביוגרפיה של כהנא כישלון טוטאלי — כישלון שהיה בלי ספק תוצאה של חולשות מסוימות באופיו. הוא לא התאים להכרה נורמלית, לא בארצות-הברית ולא בישראל.

דמיון זה בין היטלר וכהנא איננו מיקרי.

כל הביוגרפים של היטלר שמו דגש על חוסר-הצלחתו בחיים. אדם זה, שהקים תנועה אדירה, שניצח על צבאות ושניהל מרינה גדולה בשלום ובמלחמה, בוודאי לא היה נעדר-כישלונות. אם כן, מדוע היה במשך שנים רבות לא-יוצלח גמור?

נראה כי יש משהו באישיותו של מנהיג נאצי, שאינו מאפשר לו להשתלב בחיים רגילים. אין הוא יכול להסתגל לכללי החברה המסודרת. הוא יכול להצליח רק כאשר הוא עצמו כוהם את הכללים שלו על הזולת, תוך שבירת הסדר החברתי.

שאלה אחרת היא מדוע נותרים נמצעים מסוימים המונים אחרי לא-יוצלח מונמנטלי. גם על כך נכתב הרבה. אחד ההסברים הוא שאינם לא-יוצלחים, שאינם מסוגלים להשתלב בעצמם בחברה, חריגים ונכני-נפש, נמשכים אל הלא-יוצלח הגדול ומזהים עימו. לא מנהיג מבריק מושך אנשים כאלה, לא הוגה ריעות מזהיר בעל רעיונות חדשניים, לא אינטלקטואל שהוא

משכמו-ומעלה, לא אישיות בעלת הופעה מרשימה, אלא דווקא להיפך: אדם בעל מחשבה רדודה, המשמיע רעיונות פרימיטיביים. איש בעל הופעה עלובה, ולפעמים גם דוחה או מגוחכת, אך מאיימת ושחצנית.

התיאור הזה מתאים לאדולף היטלר, כשם שהוא מתאים למאיר כהנא.

נוער גרמני, החווה כיום בסרטים ישנים של נאומי היטלר, פורץ לא פעם בצחוק, האיש על הבר או המירקע מעורר אצלו גיחוך ורחייה. אין הצעירים מסוגלים בשום פנים להבין מה משך אליו את הוריהם, עד שהיו מסוגלים ללכת אחריו באש ובמים. בעיניים עצומות, הם רואים רק אדם עלוב למדי, בעל מנים באנאליות, תיסרוקת ושפם מגוחכים, המשמיע רעיונות רדודים אגב תנועות-ידים מצחיקות.

ישראלים רבים, שחזו השנה במאיר כהנא, הרגישו כך גם הם. הם לא היו מסוגלים לתפוס בשום פנים איך יכול מישהו ללכת אחרי גבר עלוב זה, בעל הטיקים העצבניים, המשמיע דיבריהבל פרימיטיביים.

אין הם מבינים שדווקא תכונות אלה הן המושכות מערצנים מסוג מסויים. אנשים אפסיים מחשבים מנהיג אפסי, שרמתו האינטלקטואלית אינה שונה בהרבה מרמתם. זהו אחר מסוימני-ההיכר של המנהיג הנאצי — וגם של הקהל הנאצי. הנחותים נמשכים אל הנחות.

עריק ממלחמת ישראל

מבחינה אחת יש הבדל עצום בין היטלר וכהנא — ודווקא לרעת כהנא.

משהתגייס היטלר לצבא, הוא הלך לחזית. במשך ארבע שנים רצופות שירת כחייל קרבי נאמן ומסור, אם כי לא מצטיין. בסדרה-כל הגיע לדרגת טוראיראשון, אך לא היו נגדו כל תלונות מצד מפקדים וחברים. לקראת סוף המלחמה נפגע בחזית המערבית מהתקפת-גאונים והתעורר זמנית. ולפי גירסה מודרנית מסוימת, יתכן שהיה זה עיוורון היסטרי.)

אחת העובדות המדהימות בביוגרפיה של מאיר כהנא היא שמעולם לא שירת במלחמה.

הדבר כימעט לא-אייאמן. איש זה, המדבר בשם הציונות הצרופה ביותר, המטיל דופי גם בפטריוטים של אנשי-ימין לאומניים, המשמיץ גיבורי-מלחמה ירועים-ש כבוגדים שרנים מות, שגם מנחם בגין הוא בעיניו כוגר — לא התגייס מעולם אף למלחמה אחת ממלחמות-ישראל.

בימי מלחמת-העצמאות היה מאיר כהנא בן 16, ואין לבוא אליו בטענות — אם כי בני 16 רבים בישראל חירפו את נפשם במלחמה נואשת וארוכה זו. אך כאשר פרצה מלחמת-סיני, וישראלים וציונים מכל העולם מיהרו לבוא לישראל, לא נזעק כהנא, שהיה אז במיטב הגיל הצבאי — בן 24. הוא לא בא לארץ לשרת בצה"ל בימי פעולות-התגמול הגדולות, כאשר משה דיין יצא לא פעם בעצמו עם הלוחמים, וכאשר ביצע אריאל שרון את פעולותיו השנויות-במחלוקת.

כהנא גם לא אץ לארץ במאי 1967, כאשר היהודים בארץ ובעולם כולו חרדו לגורל המדינה במשך שלושה שבועות רצופים, עד שפתח צה"ל במלחמת ששת-הימים.

כהנא היה אז בן 35 — ורבות רבות מן החיילים הקרביים באותה מלחמה היו מעל לגיל הזה.

עובדות אלה וזעקות ממש לשמיים: האיש המכריז על עצמו כעל יורשם של המכבים ובריכוכבא, הטוען שהוא ממלא את צוואתם של גיבורי ישראל ככל הדורות, לא עלה לישראל בשנים שבהן יכול היה לשרת שרות קרבי מועיל. הוא לא שירת מעולם שרות קרבי של ממש. מבחינת השקפתו של כהנא עצמו, זאת היתה עריקה.

גרוע מזה: הוא לא עלה לישראל כלל, עד שהגיע לגיל 37 — אף שהתחנך משחר נעוריו בתנועות-נוער ציוניות קיצוניות.

מה הוא עשה בכל השנים האלה? זהו פרק מרתק בפני עצמו.

סוכן שרותי-הביטחון

גיבור לא שירת בצה"ל, הציוני לא עלה לציון, והיהודי הגא העלים את זהותו היהודית.

זהו הפרשה המוזרה ביותר בחייו של מארטני-מאיר כהנא. הוא הסך למייקל קינג.

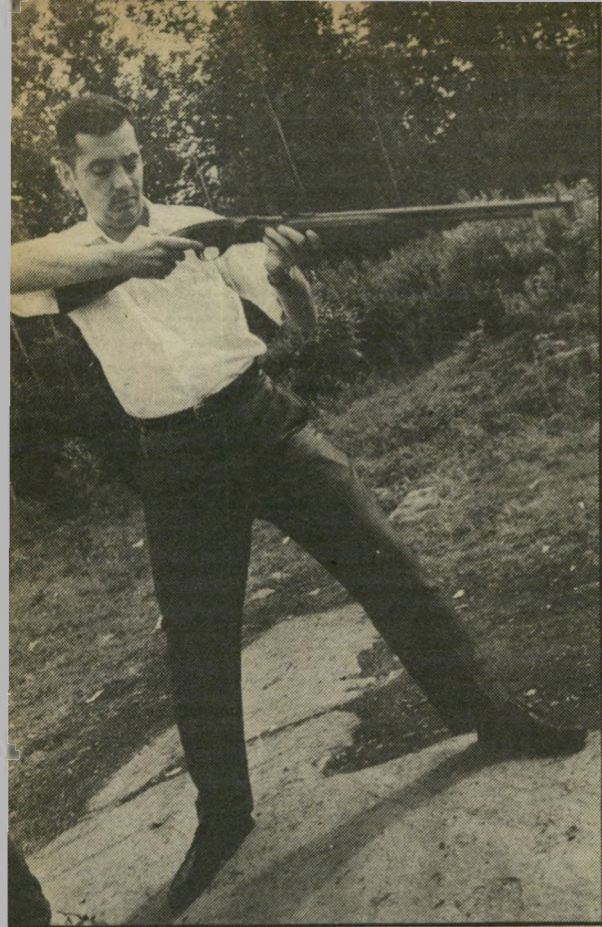
הדבר קרה סמוך לשתי נקודות-מיפנה בחייו של כהנא — התחברותו עם יוסף חורבה, ופתיחת הקאריירה הפוליטית שלו. וכאן שוב מדוקרת לעין הקבלה מוזרה עם דרכו של המיטלר הגרמני.

היטלר הגיע לפוליטיקה בדרך אפלה מאוד. למחרת מלחמת-העולם, כהחלימו מן העיוורון, העבירו הצבא הגרמני למחלקת-המודיעין, שעסקה בפעולות בילוש בירה הפנימית — במגמה לערער את המישטר הדמוקרטי במדינה. בימי הפיכת-הנפל הקומוניסטית במינכן פעל היטלר כמלשין. אחרי דיכוי ההפיכה ונהה את אנשי-השמאל שהשתתפו בהפיכה. הם הוצאו-להורג על-ידי הצבא בו כמקום. כסלאנג הצבאי זה נקרא "שטינקר". לאחר-מכן הוטל על היטלר להסתנן לאירגונים שונים, ימניים ושמאליים, כדי לרווח עליהם לצבא. בחופיעו באסיפות אירגונים אלה, גילה היטלר שיש לו הכישרון לנאום ולהשפיע על אנשים. הוא נחר באגודה לאומנית קטנה, שאליה הגיע כסוכן המודיעין, השתלב עליה בעזרת ידיריו צבא — וכך נולדה המיפלגה הנאצית.

מה היתה תרומתם של שירותי-הביטחון האמריי קאיים לקאריירה של מאיר כהנא?

חלק מהתשובה חבו, בלי ספק, ברמותו המיסותרית של יוסף חורבה (או צ'ורבה), יהודי שגרל, כמו כהנא, כפרוב פלאטבאש, ושהיה חבר כמוהו בבית-ר נעווריו.

כאשר נתקל כהנא שוב באיש זה, היה חורבה מרצה במיכללת חיל-האוויר האמריקאי באלאבאמה — אחר המוסדות העיוניים

כהנא באמריקה: עריק מכל המלחמות

של מערכת-הביטחון. לימים נודע כאדם שיש לו גישה ישירה למקורות-המודיעין של מערכת-הביטחון.

מוסד-הביון האמריקאי היה אז מודאג מאוד מעליות התנועה נגד מלחמת ויאטנאם באוניברסיטאות. הוא הקים אלפי אירגונים מסויים — שהתי יימרו להיות אגודות סטודנטים, מכוני-מחקר, קבוצות פוליטיות — כדי להילחם בתנועה זו, להטיף נגדה, וגם להסתנן לתוכה ולסוצציה מבסנים.

היתה זאת הודמנות-יוהב להרפתקנים, טיפוסים מקבוצות השוליים המטרופות, חלאה פוליטית מכל הסוגים, לזכות בתמיכה כספית של שרותי-הביטחון — סיאייאי, אפיביאי ואחרים — שהשקיעו הודעתם כנסיונות אלה. כפי שהתגלה מאו כינתיים בחקירות רשמיות, הועברו כספים אלה בררכיסטר שונות, באמצעות "נרבים", ומכוני-מחקר מרומים.

יוסף צ'ורבה הקים מכון פיקטיבי בשם "ועצי-מחקר מאר חדים", בעל כתובת פיקטיבית — תיבת-דואר וטלפון — בשררה החמישית היקרה של ניו-יורק.

השותף שלו היה אחר מייקל קינג — הוא מאיר כהנא החדש.

מייקל קינג, נוצרי

מיבצע כולו לבש אופי אפלולי, כמעט מחתרתי. (כהנא הציג את עצמו לא רק בשם הבדוי — מייקל קינג — אלא גם כזהות בדויה.)

לדברי אחד הערים הוא טען שהוא משמש ככתב של שירותי-ידעות אפריקאי, ושהוא שייך לעדה הפרסבטירית — הכנסיה של סקוטלנד.

מדוע העלים את מוצאו היהודי? מדוע התחפש לגוי, כאשר מאתם יהודיים-נטו בוויים שהוא שופך עליהם אש וגפרית כספרו? לדבריו: "כדי להשיג עמדה יותר טובה, ולעשות רושם טוב יותר." כעבור שנים, כשנשאל על-יך, "לא יכול היה להיזכר" שהוא הציג את עצמו כנוצרי.

מניין באר הבססים לגוף החדש? אירגונים ואיגודים מיקצועיים. אבל כהנא וחורבה לא יכלו לזהות גופים מסותריים אלה.

הצמד כהנא-חורבה הקים קורס כל את "תנועת ה-4 ביולי" (על שם יוסי-העצמאות האמריקאי). כבר אז היה כהנא ארכיפטריוט — אלא שאו היה זה עדיין פטריוטים אמריקאי, שהשתלם יותר. גם זוהי עובדה הוועקת-לשמיים בכינוגרפיה של האיש: עוד בשנות ה-60, כשהיה בן 35, היה מאיר כהנא סופר-פטריוט אמריקאי. לא זה בילבד שלא עלה לישראל, ולא זה בילבד שלא התנדב לצה"ל בשעת חרדה ומצוקה לישראל, אלא שבית-רי ותיק זה נופח ברגל האמריקאי כרגל הלאומי.

התנועה נועדה, "לגייס בקמפוסים האמריקאיים תמיכה במלחמת ויאטנאם", ולהילחם בהתפשטות התנועות הרדי-קליות השמאליות" — שובים ממנהיגיהן היו יהודים. עובדה זו לא נעלמה, כמוכן, מעיניהם של שרותי-הביטחון האמריקאיים. תנועת ה-4 ביולי פירסמה מודעה בחתימת "יוסף חורבה יו"ר; מייקל קינג, מנהל". היא הקימה, לדבריה, סניפים כשישה קמפוסים.

נוסף על הכתובת הפיקטיבית היקרה בשררה החמישית בניו-יורק היתה לצמד גם דירה יקרה באיטסיסייד, רובע יקר ביותר. היא נשכרה על-שם מייקל קינג, אולם משחתנו של כהנא לא ידעה על כך. לשם מה? כדי לעשות רושם על לקוחות אפשריים. היא פנתה בסוף 1967 — והצמד השאיר אחריו חוב כסך 160 דולאר, שלא שולם.